

PADASJOEN KUNNAN ENSIAPUVALMIUDEN TOIMINTASUUNNITELMA

Työsuojelutoimikunta 27.5.2026
Kunnanhallitus 1.6.2026

Padasjoen kunnan ensiapuvalmiuden toimintasuunnitelma

1. Tausta ja tavoitteet

Tavoite

Padasjoen kunta on turvallinen paikallisyhteisö, jossa vaaratilanteisiin reagoidaan viipymättä jo ennen ensihoidon saapumista. Ensiaputaito kuuluu jokaiselle.

Toimintasuunnitelma kattaa:

- Kunnan henkilöstön ensiaputaitojen ajantasaisuuden ja järjestelmällisen koulutuksen.
- Lasten ja nuorten ikätason mukaiset ensiavun perustiedot ja -taidot.
- Sydäniskureiden (AED) kattavan ja tarkoituksenmukaisen verkoston.
- Kuntalaisten riittävän hätätilannevalmiuden.

Pitkien etäisyyksien vuoksi ammatillisen viranomaisavun tulo saattaa Padasjoella ajoittain kestää kauan. Nopea ja osaava välitön toiminta hätätilanteessa parantaa merkittävästi potilaan ennustetta, selviytymismahdollisuuksia, kuntoutumista ja paluuta arkeen sekä työelämään.

Kunta vastaa keskeisistä arjen palveluympäristöistä, kuten oppilaitoksista, varhaiskasvatuksesta, liikunta- ja kulttuuritiloista sekä nuorisotoimesta. Henkilöstön ensiapu- ja elvytystaito on alkusammutukseen verrattava perusturvallisuuden kansalaistaito, joka suojaa niin työntekijöitä kuin kuntapalveluiden käyttäjiä.

Äkillinen sydänpysähdys on yksi yleisimmistä äkillisistä kuolinsyistä, ja se tapahtuu useimmiten terveydenhuollon palveluiden ulkopuolella – kotona, työpaikoilla tai julkisissa tiloissa. Läsnäolijoiden välittömästi aloittama elvytys on potilaan ennusteen kannalta kriittistä, sillä se lisää merkittävästi selviytymisen ja toipumisen todennäköisyyttä.

2. Toimenpiteet

2.1. Lainsäädäntö ja yleiset linjaukset

Työturvallisuuslaki (738/2002) velvoittaa kuntaa huolehtimaan siitä, että työpaikalla on riittävä ja asianmukainen ensiapuvalmius. Laki (6§) asettaa työntekijöiden lukumäärän, työn luonteen ja työolosuhteiden pohjalta linjaukset toimenpiteistä, joihin työpaikalla tapaturman tai sairastumisen sattuessa on ryhdyttävä, ja saatavilla on oltava riittävä määrä asianmukaista ensiapuvälineistöä.

Laki ei kuitenkaan nimeä yksittäisiä osaamisen vaatimustasoja, kuten EA1 tai hätäensiapu, vaan se asettaa toiminnalliset vaatimuksen, joiden perusteella työnantajan tulee mitoittaa koulutus. Lain hengen mukaisesti on varmistettava, että ensiapuun on jatkuva valmius, osaaminen on ajantasaista (kertausvelvoite) ja osaaminen on olosuhteisiin soveltuva. Lisäksi työnantajalla on uusien työntekijöiden perehdyttämismääräysten velvollisuus, mikä koskee myös sijaisia.

Työnantajan on huolehdittava taitojen säännöllisestä ylläpidosta. Vakiintunut suositus on, että ensiapupätevyyydet kerrataan tai uusitaan kolmen (3) vuoden välein.

Olosuhteisiin soveltuva osaaminen tarkoittaa, että koulutuksen on vastattava työympäristön todellisia uhkia. Jos työhön sisältyy hukkumisriski (uimahalli), sähköiskun tai kemikaalien vaara (tekninen toimi) tai työympäristössä on runsaasti pikkulapsia (varhaiskasvatus), koulutuksen ja osaamisvaatimusten sisältöjen on katettava mainitut erityistilanteet.

Yleiset vakiintuneet käytännöt sekä esimerkiksi Työterveyslaitoksen ja tapaturmavakuuttajien linjaukset ohjaavat siihen, että jokaisessa työvuorossa on läsnä ensiapukoulutettua henkilöstöä. Vaikka tavoitteena on koulutettujen määrän täyskattavuus, EA-koulutusta voi tarkastella myös eri tahojen linjaamien vähimmäisvaatimusten kautta (vrt. Työsuojelu.fi). Vähäisen tapaturmavaaran töissä (esim. kirjastot, virastot), vähintään 5 prosenttia henkilöstöstä tulisi olla koulutettua (esim. hätäensiapukoulutus). Ilmeisen tapaturmavaaran töissä (esim. uimahalli, puistotyöt) tavoite on korkeampia, 10–20 prosenttia (esim. EA1). Erytiskohteissa (esim. varhaiskasvatus) ensiapuvalmiuden on katettava nimenomaan kohderyhmän eli lasten ensiapu, ja tavoitteena tulee pitää, että jokaisessa vuorossa on aina paikalla vähintään yksi koulutettu työntekijä.

2.2. Kunnan ensiapukoulutus

Padasjoella kunnan järjestämän henkilöstön ensiapukoulutuksen määrästä ja tasosta vastaa *työsuojelutoimikunta*, joka koostuu työsuojeluvaltuutetuista ja työsuojelupäälliköstä sekä tarvittaessa muista kokoonpanoa täydentävistä asiantuntijajäsenistä ja työsuojelutarvittavista.

EA-koulutukseen on varattuna vuosittainen käyttötalouden määräraha työsuojelun kustannuspaikalta. Koulutus on pääosin hankittu kilpailutettuna ulkopuoliselta yleishyödylliseltä toimijalta, kuten Suomen Punainen Risti (SPR), tai kaupalliselta palveluntarjoajalta, kuten Suomen Ensiapukoulutus. Lisäksi koulutusta on tarjottu yhteistyönä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sopimuspalokuntana toimivan Padasjoen VPK:n kanssa. Kun koulutustarve on kirjattu työterveyshuollon toimintasuunnitelmaan, työnantaja voi hakea koulutuskustannuksiin Kela-korvausta.

Koulutuksen määrä on mitoitettu koko henkilöstölle suunnatulla verkkokyselyllä, jolla on saatu selville kulloinkin koulutustarve. Esihenkilöt ovat kohdentaneet koulutuksen yksiköissään niille työntekijöille, jotka ovat olleet koulutusvuorossa ja joilla on ollut tosiasiallinen mahdollisuus osallistua koulutukseen. Kysely ja koulutus on toteutettu vuosittain.

Koulutustasoina ovat olleet työyksikön linjaamana *hätäensiapukoulutus* (esim. kirjastossa) tai voimassa olevan *EA1-koulutuksen uusinta* (8 tuntia) sekä kokonainen *EA1-koulutus* (16 tuntia). Joillakin työntekijöillä on oman harrastuneisuuden pohjalta voimassa myös EA2-pätevyys.

Koulutus on järjestetty kolmen vuoden kierrolla siten, että koulutusta on tarjottu vuorovuosin päivä- ja iltakoulutuksena tai viikonloppukursseina. Näin on mahdollistettu kunkin yksikön työjärjestelyihin parhaiten soveltuva koulutusajankohta.

Osassa työyksiköitä on erityisvelvoitteita. Esimerkiksi uimahallin uinninvalvojilla täytyy olla voimassa EA1-koulutuksen lisäksi vuosittain suoritettu Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliiton (SUH) testiuinti. Hyvinvointipalveluiden henkilöstöstä osa suorittanut kesän leiritoimintaa varten myös SUH:n Leirien uintiturvallisuus -koulutuksen. Varhaiskasvatus on linjannut tavoitteeksi, että koko henkilöstöllä voimassa vähintään hätäensiapukoulutus, joka on suunnattu nimenomaan pienten lasten ensiapuun. Koulutus on hankittu kohdennetusti juuri varhaiskasvatukselle.

Vuosittain tarjottava ensiapukoulutus on vastannut koulutustarpeeseen pääosin hyvin, mutta sekä henkilöstön vaihtuessa että ajoittaisen henkilöstöresurssipulan aikaan kaikille halukkaille ei ole pystytty osoittamaan yhtäaikaaisesti paikkaa vuosittaiselle kurssille. Lisäksi voimassa olevat pätevydet vanhentuvat eri aikaan.

Ensiapukoulutuksen lisäksi vähintään joka toinen vuosi on tarjottu kaikille avointa kohdennettua sydäniskurikoulutusta; viimeisin koulutus järjestettiin toukokuussa 2026.

Tarkentavat toimenpiteet

1. Lisätään vuosittaisten ensiapukoulutusten (häätäensiapu ja EA1) määrä tarvittaessa kahteen kurssiin siten, että pystytään tosiasiallisesti kattamaan koulutustarve ajantasaisesti.
2. Velvoitetaan työsuojelutoimikunta tarkistamaan vuosittain, että jokaisessa työyksikössä on nähtävillä, ketkä ovat ensiaputaitoisia henkilöitä.
3. Velvoitetaan työsuojelupäällikkö kokoamaan koko kunnan osalta tieto ensiapukoulutuksen saaneista työntekijöistä. Kirjataan koulutettujen osuus henkilöstöstä, saatu koulutus, koulutuksen ajankohta ja voimassaolo.

2.3. Lasten ja nuorten ensiapuvalmiudet

Ikäryhmätasoinen ensiapu- ja turvallisuuskoulutus sisältyy opetusta velvoittavaan perusopetuksen opetussuunnitelmaan. Lähtötasona alakoulussa on hätäkeskukseen soittamisen harjoittelu, ja opetus vaativoituu luokka-asteittain yläkoulua kohti niin, että EA-taitoja käsitellään osana kansalaistaitoja. Kahdeksannella vuosiluokalla ensiaputaidot ovat osa terveystiedon oppisisältöä kaikilla oppilailla.

Perusopetuksen lisäksi ensiapuvalmiudet sisältyvät Padasjoella kahdeksasluokkalaisten *Nou hätä! Turvallisuuskoulutusta yläkoululaisille* -pelastustaitokampanjaan, jossa EA-taidot ovat keskeistä sisältöä. Kampanja lisää nuorten valmiuksia ennakoida ja estää vaaratilanteita sekä antaa taitoja toimia onnettomuustilanteissa oikein.

Padasjoella on lisäksi toteutettu yläkoulussa ensiaputeemapäiviä, joissa yhdeksäsluokkalaisten opettavat seitsemäsluokkalaistilaisille sekä elvytystä että muita häätäensiaputaitoja. Tämä toimii samalla vanhemmille oppilaille kertauksena ja nuoremmille vertaisopetuksena mallina siitä, että myös nuorten ensiapuvalmiudet ovat tärkeitä.

Tarkentavat toimenpiteet

1. Vahvistetaan lasten ja nuorten omaa toimijuutta osallistavalla turvallisuuskasvatuksella: ideoidaan arjen turvataitoja vahvistavia osioita mahdollisuuksien mukaan yhdessä esim. nuorisovaltuuston kanssa.

2.4. Padasjoella sijaitsevat sydäniskurit (AED)

Defibrillaattorien eli sydäniskurien (AED-laitteet, *automated external defibrillator*; puhekielessä myös *deffa* tai *defa*) tehokkaan ja menestyksellisen käytön edellytys on, että iskureiden sijainti ja saatavuus on mahdollisimman laajasti tiedossa. Tämä edellyttää myös hyvää kohdeopastusta, jotta laite on nopeasti löydettävissä ja saadaan hätätilanteessa viiveettä käyttöön.

Täsmällisimmin ja vaaratilanteessa nopeimmin sijaintitiedot ovat saatavissa valtakunnallisesta 112-sovelluksesta. Tiedot Hätäkeskuslaitoksen ylläpitämään 112-mobiilisovellukseen siirtyvät automaattisesti Sydänliiton, Punaisen Ristin ja Suomen elvytysneuvoston ylläpitämästä defi.fi-sovelluksesta, jonne iskurit rekisteröidään.

Padasjoen lähialueella on kaksitoista sydäniskuria, joista uusimpia ei ole vielä rekisteröity sovellukseen. Sydäniskureiden sijaintipaikat Padasjoen keskustaaajamassa ovat kunnantalo (Kuntala, Kellosalmentie 20)), uimahalli Jokihelmi (Tammitie 7), S-Market Padasjoki (Kauppatie 2) ja Ahjolan yleisurheilukentän huoltorakennus (sijaintitieto puuttuu). Lisäksi iskurit ovat Taulun alueella ABC Padasjoella (Tauluntie 124), Maakesken Rientolassa (Mukulintie 30), kievari Aijakassa Auttoisilla (Kylänraitti 22) ja Mainiemi Caravanin huoltorakennuksessa (sijaintitieto puuttuu). Päijänteellä iskurit ovat Kallioissaassa (Kalliosaari 5), Haapasaassa, Pirttisaassa ja Taruniemessä (Hietasaaret).

Puutteeksi iskurien sijainnin osalta on tunnistettu oppilaitokset (Pappilanmäki ja Kullasvuori), joissa on varsinkin talvikaudella runsaasti myös aikuisväestön ja ikääntyvien iltatoimintaa, sekä sataman alue (Laivaranta Palas), joka on vierailijamäärältään erittäin vilkas kesä kautena.

Tarkentavat toimenpiteet

1. Täydennetään puuttuvat sydäniskurien rekisteritiedot ja tarkistetaan tietojen ajantasaisuus.
2. Selvitetään sydäniskureiden hankintaa satamaan ja kouluille.
3. Nimetään sydäniskureille vastuuhenkilö(t), joka huolehtii iskurien määräaikaishuolloista.
4. Lisätään tietoa sydäniskureista kunnan kotisivuille ja muihin viestintäkanaviin.

2.5. Kuntalaisten ensiapuvalmiudet

Padasjoella toimii useita järjestöjä, joilla on merkittävästi seudun ensiapuvalmiuksia lisäävää toimintaa. Toimintakentältään ensiaputoiminnan ytimessä ovat Padasjoen VPK sekä Punaisen Ristin Padasjoen paikallisosasto, joka järjestää sekä ensiapukursseja että kuukausittain kaikille avoimia teemailtoja kirjastossa. VPK kouluttaa sekä jäsenistöään että järjestää kuntalaisille suunnattuja teemapäiviä, ja lisäksi VPK jalkautuu vuosittain useisiin kuntalaisille ja vapaa-ajanasukaille suunnattuihin tapahtumiin.

Myös monilla muilla järjestöillä on sekä yleisesti turvallisuutta että erityisesti ensiapuvalmiuksia lisäävää perustoimintaa, kohdennettua kurssitusta ja yleisölle suunnattuja tietoisuuksia, teemapäiviä ja toiminnallisia tapahtumia. Alueellisesti toiminta laajenee kuntakeskuksesta kyliin aktiivisten kyläyhdistysten voimin.

Kunta toteuttaa yleisölle suunnattua toimintaa yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä tukee toimintaa vuosittain avustuksin. Varautuminen ja arjen turvallisuus on myös merkittävä osa kunnan kylien kanssa tehtävää yhteistyötä.

Toimenpiteet

1. Käynnistetään kohdennetut 112-sovelluksen teemapäivät siten, että tarjotaan kaikille kuntalaisille ja vapaa-ajanasukaille opastus ottaa sovellus käyttöön.
2. Pidetään EA-teema soveltuvin osin osana kunnan kyläiltojen sisältöä.
3. Pidetään EA-teema soveltuvin osin osana yhdistysiltojen sisältöä.

3. Seuranta

Velvoitetaan työsuojelutoimikunta seuraamaan Padasjoen kunnan ensiapuvalmiuden toimintasuunnitelman toteumaa sekä tarkentamaan tunnistettujen kehitystarpeiden pohjalta seuraavan toimintakauden tavoitteita.

Toimenpiteet

1. Tuodaan toteuma vuosittain tiedoksi kunnalliseen päätöksentekoon esim. osana työsuojelutoiminnan toimintakertomusta, kunnan hyvinvointikertomusta tai erillisenä vuosikatsauksena valtuustolle.

Työsuojelutoimikunta 2026–2029

Mari Engberg, työsuojeluvaltuutettu

Markku Lahtinen, työsuojeluvaltuutettu

Raija Meronen, työsuojeluvaltuutettu

Anssi Hyvönen, työsuojeluvartuutettu

Kirsi Rantala, työsuojeluvartuutettu

Eija-Liisa Kasesniemi, työsuojelupäällikkö

